

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง “การนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด : ด้วยวิธีการใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง” มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยคือ

1. วัตถุประสงค์ย่อย ประกอบด้วย

- 1) ศึกษาอิทธิพลของ รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADPT) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ความตั้งใจ (INT)
- 2) ศึกษาอิทธิพลทัศนคติ (ATT) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADP) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ความตั้งใจ (INT)
- 3) ศึกษาอิทธิพลบรรทัดฐานทางสังคม (SN) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADPT) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ความตั้งใจ (INT)
- 4) ศึกษาอิทธิพลการรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADPT) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ความตั้งใจ (INT)
- 5) ศึกษาอิทธิพลความผูกพันต่อองค์กร (OC) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADPT) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ความตั้งใจ (INT)
- 6) ศึกษาอิทธิพลความตั้งใจ (INT) ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (ADPT)

2. วิธีดำเนินการวิจัยคือ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้จุดเด่นของแต่ละวิธีมาสนับสนุนคุณภาพของการวิจัยให้ดียิ่งขึ้น (Johnson & Turner, 2003) ดังรายละเอียดเชิงสังเขปคือ

2.1) ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนักวิชาการประกอบด้วยอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานที่ใช้บัณฑิตรวมทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมรวมจำนวน 211 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ด้วยแบบสอบถาม

แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ได้ผ่านการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminant Power) และการตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การหาค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL ประกอบด้วย (1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ (3) การเก็บรวบรวมข้อมูล (4) การวิเคราะห์ข้อมูลและ แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย (1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการคัดเลือก (2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (3) การหาคุณภาพเครื่องมือ (4) การเก็บรวบรวมข้อมูล (5) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดโดยสังเขปแต่ละประเด็นคือ

(1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชากรที่หมายถึงบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ส่วนกลุ่มตัวอย่างหมายถึง บุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ประเทศไทยทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ ประกอบด้วยอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตรวมทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมจำนวน 211 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มของบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ จากนั้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 5.1

ตาราง 5.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประเภท	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนักวิชาการ	153	72.51
กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ	58	27.49
รวม	211	100.00

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อทำการวัดตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด ตัวแปรที่ทำการศึกษาได้แก่รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ.และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วยทัศนคติ (Attitude) และบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่

ยั่งยืน (SDG) (Perceived Behavioral Control) ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) ความตั้งใจ (Intention) และการยอมรับนวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) อย่างแท้จริง (Actual Adoption) และความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ทำการศึกษาในแบบจำลองสมการโครงสร้างที่เป็นสมมุติฐานการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจรายละเอียดของตัวแปรในเชิงทฤษฎี โดยได้กำหนดมาตรวัดตัวแปรเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิคการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นจึงนำไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discriminate Power) ด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์คะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Corrected Item-total correlation) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยเทคนิคการหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal consistency) จากการหาค่าอัลฟาตามแนวทางของคอนบาร์ค (Cronbach Alpha) จากนั้นจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติดังต่อไปนี้คือ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาถึง รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ทศนคติ (ATT) บรรทัดฐานทางสังคม (SN) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ความผูกพันต่อองค์กร (OC) ความตั้งใจ (INT) การยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS และ 2) เทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model:SEM) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตัวแปรเชิงประจักษ์ (Observation Variable) โดยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) และเป็นการตรวจสอบเงื่อนไขความเป็นอิสระจากกันของตัวแปรที่ศึกษา (Multi-collinearity)

2.2) ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การวิจัยเชิงคุณภาพมีเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อหาข้อมูลสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของเส้นทางความสัมพันธ์ของแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดและสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนมาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดด้วยวิธีการใช้แบบจำลองสมการโครงสร้าง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการ และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ของ มสธ. (STOU) จำนวน 20 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นบุคคลที่มีความโดดเด่นในด้านความรู้ ความสามารถ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะทำวิจัยในครั้งนี้อย่างครบทุกด้าน และนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นตรงตามประเด็นการวิจัยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างโดยปกติ (Intensity Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ เป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นไปเพื่อหาข้อมูลสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณในส่วนของเส้นทางความสัมพันธ์ของแบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์

เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเป็นการจัดหมวดหมู่และวิเคราะห์ ตีความ เชื่อมโยงข้อมูล หาข้อสรุป โดยไม่ใช่อคติ ความลำเอียง (Bias) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว โดยมีรายละเอียดโดยสังเขปคือ

(1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการคัดเลือก (key Informants and criteria Selected) ประกอบด้วยกลุ่มที่ 1 ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการประกอบด้วยอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตรวมทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม จำนวน 10 คน โดยทั้งหมดจะเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญโดยตรงกับประเด็นการวิจัยครั้งนี้ มีความโดดเด่นตรงตามประเด็นการวิจัยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างโดยปกติ (Intensity Sampling) (Miles & Huberman, 1994) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้คือ 1) มีโครงการ มีกิจกรรม มีความสนใจบ้างเกี่ยวกับ “แนวคิด แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวคิด แนวปฏิบัติ SDGs” 2) มีโครงการ มีกิจกรรม มีความสนใจอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับ “แนวคิด แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวคิด แนวปฏิบัติ SDGs” และ 3) มีหน้าที่ มีกิจกรรม หรือมีโครงการต่างๆเกี่ยวข้องกับมสธ.ส่วนใดส่วนหนึ่ง อาจจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

(2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยเทคนิคการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. สรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอนตามประเภทการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยสังเขปคือ

ตอนที่ 3.1 สรุปผลการการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักเรียงตามลำดับคือ

(1) **สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง** ที่เป็นบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ประเทศไทยทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิชาการประกอบด้วยอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตรวมทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมจำนวน 211 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด 60.67% เพศชาย 39.33% อายุมากที่สุดระหว่าง 30-40 ปี 35.54% รองลงมาอายุระหว่าง 40-50 ปี 30.80% อายุระหว่าง 20-30 ปี 15.16% อายุระหว่าง 50-60 ปี 14.21% ตามลำดับ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษามากที่สุด 72.51% และไม่เกี่ยวข้องกับนักวิชาการ เช่น ผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต หน่วยงาน 27.49% ประสบการณ์ทำงานมากที่สุด 10-15 ปี 32.70% รองลงมา 5-10 ปี 22.27% และ 15-20 ปี 14.69% ตามลำดับ การศึกษามากที่สุดระดับปริญญาตรี 49.28% รองลงมาระดับปริญญาโท 32.70% และระดับปริญญาเอก 11.39% ตามลำดับ

(2) สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด (พ.ศ.2566) โดยทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) ประกอบด้วยปัจจัยหลักคือ รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ.และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องที่ประกอบด้วยทัศนคติ (Attitude) และบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) (Perceived Behavioral Control) ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) ความตั้งใจ (Intention) และการยอมรับนวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างแท้จริง (Actual Adoption) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดเรียงตามลำดับคือ 1) ทัศนคติ (Attitude) ที่พบว่ามีส่วนต่อการยอมรับในอันดับที่ 1 ตามด้วย 2) ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) 3) ความตั้งใจ (Intention) 4) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม SDGs (Perceived Behavioral Control) 5) รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ. และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Leadership Styles & Behavior) 6) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) และ 7) การยอมรับอย่างแท้จริงหรือการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด (Actual Adoption) ดังรายละเอียดโดยสังเขปในแต่ละประเด็นคือ

1. รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ. และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Leadership Styles & Behavior) มีผู้ตอบสูงสุดคือผู้นำของ มสธ. กำหนดมาตรฐานการทำงาน/มาตรฐานการปฏิบัติให้กับสมาชิกในองค์กร ค่าเฉลี่ย = 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.84 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

2. ทัศนคติ (Attitude) มีผู้ตอบสูงสุดคือ โดยภาพรวมแล้ว ฉันมีทัศนคติที่ดี/มีความรู้สึกที่ดีต่อแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ค่าเฉลี่ย = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.69 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

3. บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) มีผู้ตอบสูงสุดคือ มสธ.คิดว่าฉันควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ใน มสธ. ค่าเฉลี่ย = 4.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.73 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

4. การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม SDGs (Perceived Behavioral Control) มีผู้ตอบสูงสุดคือ หากฉันต้องการที่จะปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ/การเรียนของ มสธ. ไม่ใช่เรื่องยากเลย ค่าเฉลี่ย = 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.71 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

5. ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) มีผู้ตอบสูงสุดคือ ฉันค่อนข้างภูมิใจที่จะบอกใคร ๆ ว่าฉันทำงาน/เรียนกับ มสธ. ค่าเฉลี่ย = 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.71 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

6. ความตั้งใจ (Intention) มีผู้ตอบสูงสุดคือ ฉันทันตั้งใจที่จะใช้แนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของ มสธ. /ของฉันทัน ค่าเฉลี่ย = 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

7. การยอมรับอย่างแท้จริงหรือการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด (Actual Adoption) มีผู้ตอบสูงสุดคือ ฉันทันใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการฝึกฝน/ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ/การเรียน/การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของ มสธ. /ของฉันทัน ค่าเฉลี่ย = 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.77 มีปัจจัยในการยอมรับระดับมาก

(3) สรุปผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด เป็นผลที่ได้จากการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป LISREL กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 211 คน (พ.ศ.2566) พบการประมาณค่า (Parameter) ที่เป็นผลสรุปที่สอดคล้องกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดด้วยสถิติพรรณนาคือ 1) ทศนคติ (Attitude) ตามด้วย 2) ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) 3) ความตั้งใจ (Intention) นับว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อนๆ ต่อการยอมรับแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด ตามด้วย 4) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม SDGs (Perceived Behavioral Control) 5) รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ. และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Leadership Styles & Behavior) 6) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) และ 7) การยอมรับอย่างแท้จริงหรือการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด (Actual Adoption)

โดยในส่วนของวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) พบการประมาณค่า (Parameter) ดังรายละเอียดโดยสังเขปในแต่ละประเด็นคือ

1. รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ไม่ได้มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT)
2. ทศนคติ (ATT) ไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ผ่านความตั้งใจ (INT) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. บรรทัดฐานทางสังคม (SN) ไม่ได้มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT)

4. การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่ได้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT)

5. ความผูกพันต่อองค์กร (OC) ไม่ได้มีอิทธิพลทั้งทางตรง การยอมรับอย่างแท้จริง (ADP) แต่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ผ่านความตั้งใจ (INT) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ความตั้งใจ (INT) มีอิทธิพลทางตรงต่อ การยอมรับอย่างแท้จริง (ADP) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .39 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ความผูกพันต่อองค์กร (OC) ความตั้งใจ (INT) รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) สามารถร่วมกันทำนาย การยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ได้ร้อยละ 63

8. รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความตั้งใจ (INT)

9. ทักษะคนคิด (ATT) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความตั้งใจ (INT) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. บรรทัดฐานทางสังคม (SN) ไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความตั้งใจ (INT)

11. การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ไม่ได้มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความตั้งใจ (INT)

12. ความผูกพันต่อองค์กร (OC) มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความตั้งใจ (INT) ที่ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

13. รูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ทักษะคนคิด (ATT) บรรทัดฐานทางสังคม (SN) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ความผูกพันต่อองค์กร (OC) สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจ (INT) ได้ร้อยละ 77

ตอนที่ 3.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักเรียงตามลำดับคือ

1. สรุปข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้เชี่ยวชาญจากแต่ละประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ 1) ด้านการศึกษาระบบเปิดรวมทั้งวิธีการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) 3) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 4) ด้านนวัตกรรม และ 5) ด้านจิตวิทยา รวมจำนวน 20 คน ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) พบข้อมูลพื้นฐานที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในการประชุมกลุ่มย่อย ประกอบด้วยความเชี่ยวชาญจากสหวิทยาการ เช่น การสื่อสารสากล การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม การสื่อสารเพื่อการพัฒนา การศึกษาทางไกล การศึกษาทางไกลระบบเปิด จิตวิทยาการศึกษา การสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล มีระยะเวลาที่ทำงานเกี่ยวข้องกับมสธ. เฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระหว่าง 10-15 ปี ในส่วนของความเกี่ยวข้องกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” โดยภาพรวมพบว่า ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่หรือทำงานในส่วนที่

เกี่ยวข้องกับศาสตร์ของตนเอง จะมีเพียงบางศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับ“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” มากกว่าศาสตร์อื่นๆ เช่น การสื่อสารเพื่อการพัฒนา การพัฒนาการศึกษา การพัฒนา การเมืองการปกครอง การพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาการเมือง การพัฒนาชนบท ฯลฯ เพราะเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา โดยนำกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้เพื่อเป็นกรอบการบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ ดังนั้น เมื่อมีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ส่วนใหญ่จึงมีทัศนคติที่ดี พร้อมรับ พร้อมเรียนรู้ พร้อมนำไปปฏิบัติ พร้อมนำไปทดลอง พร้อมนำไปบูรณาการกับศาสตร์เดิมของตนเอง

(1.1) สรุปประสบการณ์เกี่ยวกับ “การนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในการปฏิบัติงานในมสธ. ในด้านใดด้านหนึ่งหรือทางตรงหรือทางอ้อม สรุปผลที่ได้เรียงตามลำดับคือ

(1.1.1) สรุปผลประสบการณ์เกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในการปฏิบัติงานในมสธ.” ในด้านใดด้านหนึ่ง ทางตรงหรือทางอ้อมพบว่า มีการนำเอาไปใช้เกี่ยวกับการเรียน การสอน การออกแบบการเรียนการสอน การทำวิจัย การอบรมในหลักสูตรลักษณะต่างๆ ทั้งในระดับหลักสูตร สาขาวิชา หรือระดับมหาวิทยาลัย เช่น จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบออนไลน์ทางระบบ MS-Team ใน ชุติวิชาสัมมนาทางการจัดการอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับ SDGs ให้นักศึกษา ได้แก่ การประหยัดพลังงาน การแยกขยะและนำมาใช้และพัฒนาใหม่อย่างเหมาะสม เป็นต้น มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการทำวิจัย โดยนำไปใช้ในรูปแบบของการบูรณาการที่เป็นองค์รวมทั้งการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวิจัย และการให้บริการวิชาการทางสังคม เช่นการนำแนวคิด แนวปฏิบัติ SDGs เข้าไปในรายวิชาที่สอน เช่น ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาของ มสธ. ให้ได้วิเคราะห์และนำเสนอเกี่ยวกับของชุมชนตนเอง และยังได้ร่วมจัดทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ รวมทั้งส่วนที่เกี่ยวกับด้านการบริการวิชาการ ได้จัดการอบรมการตลาดในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้อบรมที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ที่มสธ. ได้มีไปบริการทางวิชาการแก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล ในโครงการพระราชดำริ (ทสรช.) โดยบูรณาการการคิดวิเคราะห์และนำเสนอสินค้าของชุมชนตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละมิติที่หลากหลายร่วมกัน

แต่อย่างไรก็ตาม ก็พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 1 ใน 3 กล่าวว่าไม่เคยมี หรือน้อยมากในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในการปฏิบัติงานในมสธ.” ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือทางตรงหรือทางอ้อมโดยให้เหตุผลว่า เป็นเพราะตนเองยังมีความรู้เพียงพื้นฐาน และไม่มีการสนับสนุนเชิงนโยบายหรือทิศทางการขับเคลื่อนอย่างชัดเจนเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”

(1.1.2) สรุปผลเกี่ยวกับความยุ่งยากในการทำความเข้าใจ หรือการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานด้านต่างๆของมสธ. ภาพรวมพบว่า ไม่ยุ่งยาก หรือใช้เวลาเพียงเล็กน้อยในการทำความเข้าใจ หรือหาความรู้เกี่ยวกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เพราะเป็นเรื่องที่มีการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ทั่วโลก โดยเฉพาะในกลุ่มสถาบันการศึกษาที่ต้องรู้

และเข้าใจ และนำไปใช้ ปรับใช้ในกิจกรรมต่างๆของมหาลัย ตามหน้าที่ของตนเอง เช่น เอาไปใช้สอน เอาไปใช้ในการวิจัย เอาไปใช้ในการถ่ายทอดสู่สังคมในการบริการวิชาการต่างๆ เรื่องเกี่ยวกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เป็นเรื่องที่ต้องรู้ เป็นนวัตกรรมทางแนวคิด เพื่อการส่งเสริมให้มนุษย์ทุกคนต้องดูแลโลกที่อยู่อาศัยร่วมกัน ถือว่าเป็นหน้าที่ของคนทุกคน อีกทั้งมีข้อมูลข่าวสาร เอกสาร งานวิจัยต่างๆ มากมาย รวมทั้งกรณีศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีการเผยแพร่อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลหลัก 1 ใน 3 กล่าวว่า การนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เป็นเรื่องยุ่งยาก เป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ใช้ความเข้าใจที่ชัดเจนก่อนที่จะนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในรูปแบบต่างๆได้ เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ เป็นเรื่องระดับสากล เป็นเรื่องระดับชาติ เป็นเรื่องที่มีองค์ประกอบหลายด้านและแต่ละด้านก็ยังมีองค์ประกอบย่อยที่ต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนนำไปปฏิบัติจริง จำเป็นต้องมีการกำหนดออกมาเป็นนโยบายโดยมหาวิทยาลัย และกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในระดับมหาวิทยาลัย แล้วถ่ายทอดสู่หน่วยงานต่างๆ หรือควรมีการกำหนดเลือกประเด็นที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้วย

(1.2) สรุปผลโดยภาพรวมเกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ.จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2566) พบว่านับจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2566) นับว่ายังมีจำนวนน้อยมาก เพราะไม่มีการกำหนดนโยบายหรือการสนับสนุน หรือมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” อย่างชัดเจน มีการสื่อสารหรือมีการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการให้ความรู้ การให้การให้ข้อมูลต่างๆค่อนข้างน้อย เข้าใจว่า ตอนนี้มีมสธ.น่าจะอยู่ในช่วงเริ่มต้นที่จะนำ SDGs เข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากไม่มีการกำหนดนโยบายที่เห็นเป็นรูปธรรม ไม่มีการจัดงบประมาณในการสนับสนุนดำเนินการอย่างเป็นทางการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งตามหลักการคือ ควรวางแผนให้ชัดเจนจากการกำหนดกลยุทธ์ของมสธ. แล้วจึงถ่ายทอดมายังหน่วยงานต่างๆ และต้องสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนและเป็นระบบร่วมกัน เพื่อให้หน่วยงานนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการของหน่วยงานให้สอดคล้อง แต่ที่ผ่านมา การดำเนินการที่เกี่ยวข้องจะเป็นการสอบถามข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆแล้วรวบรวมงานที่มีการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” แล้วนำไปสรุปเป็นผลงาน SDGs ของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

2. สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยหลักต่างๆ (ผู้นำ ทักษะคนดี บรรทัดฐาน วิธีปฏิบัติ/พฤติกรรม ความผูกพันกับองค์กร ความตั้งใจ) ต่อการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ. สรุปผลที่ได้เรียงตามลำดับคือ

(2.1) ปัจจัยเกี่ยวกับ “ผู้นำ” ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.ให้เกิดผลสำเร็จจะต้อง (1.1) ผู้นำจะต้องสื่อสารและกำหนดเป็นมาตรการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้นำต้องใช้วิธีการสื่อสาร ในการบอกกล่าวให้สมาชิกในองค์กรในสิ่งที่ต้องทำ หรือสิ่งที่

ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับ“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ร่วมกันอย่างชัดเจน เป็นระบบซึ่งรวมทั้งระบบการสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและการให้รางวัลในรูปแบบต่างๆด้วย

ผู้นำจะต้องกำหนดมาตรการการทำงาน/มาตรการการปฏิบัติการให้กับสมาชิกในองค์กร ผู้นำต้องทำความเข้าใจหลักการและแนวปฏิบัติ ต้องทำการสื่อสารเรื่องดังกล่าวอย่างชัดเจนกับผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ และกำหนดนโยบาย เป้าหมายและมาตรการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้นำต้องสื่อสารและกำหนดเป็นมาตรการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้นำต้องสื่อสารและกำหนดเป็นมาตรการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติร่วมกัน ผู้นำต้องสื่อสารและกำหนดเป็นมาตรการที่ชัดเจนสู่การปฏิบัติร่วมกัน

ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสามารถบูรณาการ SDGs เข้ากับพันธกิจของมหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นระบบ สามารถสื่อสารวิสัยทัศน์นี้ให้บุคลากรทุกระดับเข้าใจและเห็นความสำคัญ รวมถึงแสดงความมุ่งมั่นอย่างจริงจังในการนำ SDGs มาใช้

(2.2) ปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ พบว่า ทัศนคติที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ต่างๆ ไปใช้ในในมสธ. เรียงตามลำดับคือ ผู้นำต้องเปิดกว้างต่อการเรียนรู้ใหม่ๆ การปรับตัวเข้ากับกระแสความต้องการของสังคม การดูแลสังคมสิ่งแวดล้อม เพราะมหาวิทยาลัยคือสถานที่ผลิตคนเพื่อออกไปรับใช้สังคม การนำแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) มาใช้ในมสธ. นับว่าเป็นสิ่งที่ดีโดยภาพรวม การชื่นชอบ การให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของผู้นำ หากเริ่มที่ผู้นำมีทัศนคติดังกล่าว ก็จะส่งผลต่อการสร้างทัศนคติร่วมกันของบุคลากรทุกระดับในมสธ. ที่จะสามารถส่งผลสำเร็จต่อการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ร่วมกันอย่างประสบความสำเร็จในมสธ. โดยภาพรวมคือ ทัศนคติที่ดีของผู้นำที่จะสามารถส่งผลสำเร็จต่อการนำแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในมสธ. และผู้นำต้องเปิดกว้างต่อการเรียนรู้ใหม่ๆ การปรับตัวเข้ากับกระแสความต้องการของสังคม การดูแลสังคมสิ่งแวดล้อม เพราะมหาวิทยาลัยคือสถานที่ผลิตคนเพื่อออกไปรับใช้สังคม

(2.3) ปัจจัยเกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม ทั้งที่เป็นแนวคิด หรือแนวปฏิบัติที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.พบว่า (3.1) ผู้นำต้องให้การสนับสนุนการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” มาใช้อย่างเป็นรูปธรรมร่วมกันทุกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่ผู้นำที่ต้องนำและปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้เกิดการยอมรับในการนำแนวปฏิบัติดังกล่าวมาใช้ หรือมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานขององค์กรร่วมกันทั้งระบบอย่างมีคุณภาพ โดยเชื่อว่าทุกคนในองค์กรมีความสำคัญ สามารถพัฒนาได้ และมีความสามารถในการทำงาน สามารถเข้าใจและนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปผสมผสาน กำหนดเป็นเป้าหมายในการทำงานทั้งในระดับหน่วยงาน และระดับบุคคลได้ ผู้นำต้องมีการวางแผน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการเปิดกว้างต่อการมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยถือว่าสมาชิกของมสธ.ต้องมีส่วนร่วมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ (SDGs) ร่วมกันทุกคน ทุกระดับ ทุกฝ่ายเพื่อนำไปสู่การเป็น

มหาวิทยาลัยที่เป็นต้นแบบในการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับทุกฝ่ายได้ เริ่มตั้งแต่บุคลากรภายใน นิสิตนักศึกษา ชุมชนในพื้นที่บริการ เครือข่ายภาคีที่เกี่ยวข้องกับมสธ.

(2.4) ปัจจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่คาดหวังหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จร่วมกันในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.พบว่า สมาชิกในมสธ.มีความมั่นใจว่าจะสามารถใช้แนวปฏิบัติ (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ. บุคลากรส่วนใหญ่ในมสธ. มีความรู้และความเข้าใจในการนำแนวปฏิบัติ SDGs มาใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานด้านต่างๆให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน และทำงานได้อย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดมาตรการ แนวทางการสนับสนุนที่มีการใช้แนวปฏิบัติ (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ. โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนจากมสธ. และมีการใช้แนวปฏิบัติ (SDGs) ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของ มสธ. จะทำให้การนำแนวปฏิบัติ (SDGs) ดังกล่าวมาใช้สามารถทำได้ง่ายขึ้น

(2.5) ปัจจัยความผูกพันต่อมสธ. ในระดับต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.พบว่า ความรักและผูกพันกับหน่วยงานของตนเองมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการนำแนวปฏิบัติ SDGs ไปใช้ในมสธ. เนื่องจากต้องการเห็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนของหน่วยงานตนเอง อยากให้หน่วยงานของตนเองเป็นสถาบันที่เป็นหนึ่งในสถาบันหลักของประเทศที่มีบทบาทในการร่วมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับสังคมไทย บุคลากรทุกคนในมสธ. มีความรักในองค์กร มีความผูกพันกับองค์กร และมีความต้องการให้องค์กรมีความก้าวหน้าจากการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เข้ามาใช้ในการทำงานร่วมกัน เพราะฉะนั้น มสธ. ต้องมีแนวปฏิบัติที่ดีและ ยุติธรรม จึงจะเกิดการรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมสธ. ในความรู้สึกที่ว่า “ฉันรู้สึกว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของมสธ.” จึงจะมีอิทธิพลต่อการนำแนวปฏิบัติ SDGs ไปใช้ในมสธ. โดยอัตโนมัติ แต่ที่ผ่านมามาจนถึงในปัจจุบันยังพบว่าเป็นอุดมคติ เพราะยังไม่เกิดขึ้นจริง ผลการดำเนินการเกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เป็นเพียงความสนใจส่วนบุคคล หรือบางหน่วยงานเท่านั้น ไม่ได้เกิดจากนโยบาย มาตรการ รวมทั้งการสื่อสารจากผู้นำของมหาวิทยาลัย

(2.6) ปัจจัยเกี่ยวกับระดับของความตั้งใจ หรือความมุ่งมั่นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.พบว่า บุคลากรของมสธ. พร้อมทั้งจะร่วมนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ. อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพราะเป็นสิ่งที่ดี เป็นแนวคิด หลักการ วิธีการที่ดี ที่จะนำไปสู่ประโยชน์ร่วมกัน นำไปสู่การพัฒนาาร่วมกัน เพราะเป็นเป้าหมายในระดับโลก ในฐานะสมาชิกของประเทศ ขององค์กร และของมสธ.มีความตั้งใจ มีความคาดหวัง ที่จะใช้ “แนวปฏิบัติ SDGs” ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ.” หากว่ามีการกำหนดทิศทางชัดเจน มีการกำหนดมาตรการ แนวทางในการสนับสนุนต่างๆ ก็จะมีอิทธิพลต่อการนำ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.ให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไม่ยาก และจะเป็นการนำไปสู่การพัฒนา มสธ. ได้อย่างยั่งยืนด้วย

3. สรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.พบผลที่ได้เรียงตามลำดับคือ

(3.1) ถึงแม้เรื่อง “SDGs” หรือ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” จะเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 แต่หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่เป็นแหล่งผลิตบุคลากรของประเทศ เป็นแหล่งผลิตความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เป็นแหล่งในการให้บริการวิชาการแก่สังคม เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ฯลฯ จำเป็นต้องส่งเสริมความเข้าใจต่อเรื่องดังกล่าว สนับสนุนทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการกำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ หลักสูตรในระดับต่างๆ ในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในบุคลากรทุกกลุ่ม รวมทั้งขยายผลไปสู่ชุมชนในเขตพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัย เครือข่ายของมหาวิทยาลัย พ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต ตลาดแรงงาน ฯลฯ เพื่อให้ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” มีการนำไปใช้จริงอย่างต่อเนื่อง จนเป็นบรรทัดฐานร่วมกัน

(3.2) แนวคิด “SDGs” หรือ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เป็นเรื่องที่ดีมากๆ ในการนำเป็นกรอบในการพัฒนางาน แต่ความท้าทายอยู่ที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร ทั้งนี้ผู้นำต้องเห็นประโยชน์ดังกล่าวอย่างจริงจัง เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่นในการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนางานของ มสธ. รวมทั้งต้องถ่ายทอดความตั้งใจในรูปแบบของนโยบาย มาตรการ การสั่งการ ฯลฯ ให้บุคลากรทุกส่วนปฏิบัติร่วมกัน ถ่ายทอดแผนลงสู่หน่วยงานให้ชัดเจน สนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจ และงบประมาณ มีระบบติดตามที่เป็นมิตรและมีประสิทธิภาพ

โดยภาพรวม คิดว่าปัจจัยทั้งหมดที่กล่าวมา พบว่า ในการนำแนวปฏิบัติ SDGs ไปใช้ใน มสธ. อย่างมีประสิทธิภาพเริ่มที่ทัศนคติ ความตั้งใจ และความผูกพันเป็นหลัก ตามด้วยการส่งเสริมและการสนับสนุนจากผู้นำขององค์กร โดยจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในระยะยาว เพราะการที่จะทำให้องค์กรมีการเจริญเติบโต มีความสามารถในการแข่งขันและสามารถพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ยั่งยืนร่วมกันได้ ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากผู้นำหรือผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ภายใต้วิสัยทัศน์ของผู้นำที่ชัดเจน กำหนดเป้าหมายและวิธีดำเนินการแต่ละมิติที่จะนำไปสู่เป้าหมาย SDGs ที่มีความเป็นไปได้ในความสำเร็จ

4. อภิปรายผลการวิจัย เป็นการอภิปรายผลที่ประมวลจากผลที่ได้จากการวิจัยโดยภาพรวม แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักได้แก่

4.1 ประเด็นกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่เป็นบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ ของ มสธ. (STOU) ทั้งที่เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนักวิชาการประกอบด้วยอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นหน่วยงานที่ใช้บัณฑิตรวมทั้งหน่วยงานที่มีส่วนร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาในรูปแบบต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อมพบว่าภาพรวมอยู่ช่วงวัยกลางคน (อายุมากที่สุดระหว่าง 30-40 ปี) รองลงมาอายุระหว่าง 40-50 ปี ปฏิบัติงานเกี่ยวกับนักวิชาการ อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษามากที่สุด 72.51% ทำให้ส่งผลเชิงบวกต่อการเปิดรับแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดตามทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) ที่คนกลุ่มนี้มักจะเป็นกลุ่มผู้ริเริ่ม (innovators) หรือกลุ่มที่เปิดรับนวัตกรรมใดๆเป็นกลุ่มแรกๆ โดยเฉพาะหากว่านวัตกรรมนั้นๆเกี่ยวข้องกับตนเอง ในด้านใดด้านหนึ่ง มีประโยชน์ สามารถปฏิบัติได้และเข้าใจได้ง่าย ใช้เวลาไม่มาก และสามารถที่จะคาดเดาประโยชน์ที่จะได้รับจากนวัตกรรมนั้นๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากเช่น Aoun, M., Elhusseini, R., Mohtar, R. (2023). วิจัยเกี่ยวกับการนำแนวปฏิบัติของ SDGs ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษา: เพราะเห็นประโยชน์ร่วมกันในการช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่ลดลงและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อการดำรงชีวิตและโครงสร้างพื้นฐานที่ยั่งยืน หรืองานวิจัยระดับภูมิภาคของ Kanthan, K.L., Ng, K.T., Intaratat, K., Anggoro, S., Jain, V. (2024) ที่เน้นการปลูกฝังแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนแบบสหสาขาวิชาในทุกสาขาวิชาของสถาบันการศึกษา โดยกำหนดให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่จะต้องกำหนดเป็นนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ในการบูรณาการการพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้ากับหลักสูตร การจัดการ พันธกิจวิสัยทัศน์ และทุกกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4.2 ประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดเรียงตามลำดับคือ 1) ทักษะคติ (Attitude) ที่พบว่ามีผลต่อการยอมรับในอันดับที่ 1 ตามด้วย 2) ความผูกพันต่อองค์กร (Organizational Commitment) 3) ความตั้งใจ (Intention) 4) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุมหรือพฤติกรรมที่คาดหวังเกี่ยวกับการยอมรับนวัตกรรม SDGs (Perceived Behavioral Control) 5) รูปแบบการเป็นผู้นำของ มสธ. และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง (Leadership Styles & Behavior) 6) บรรทัดฐานทางสังคม (Social Norm) และ 7) การยอมรับอย่างแท้จริงหรือการยอมรับการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน(SDGs) ไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด (Actual Adoption) ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองสมการโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) ด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL คือรูปแบบการเป็นผู้นำ (LS) ไม่ได้มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการยอมรับอย่างแท้จริง (ADPT) เพราะจากสถานการณ์ของการไม่มีผู้นำอย่างเป็นทางการของ มสธ. ปัจจัยความตั้งใจ (INT) การรับรู้พฤติกรรมที่ควบคุม (PBC) ความผูกพันต่อองค์กร (OC) ทักษะ (ATT) จึงพบว่ามีอิทธิพลทางใดทางหนึ่งต่อการเปิดรับและการนำแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนไปใช้ในสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิดไปบูรณาการในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่างๆของตนตามพร้อมของแต่ละบุคคลไป อีกทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี พร้อมรับนวัตกรรมดังกล่าว พร้อมเรียนรู้ พร้อมนำไปปฏิบัติ พร้อมนำไปทดลอง พร้อมนำไปบูรณาการกับศาสตร์เดิมของตนเอง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในการปฏิบัติงานในมสธ.” ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือทางตรงหรือทางอ้อมเช่น การนำเอาไปใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การทำวิจัย การอบรมในหลักสูตรลักษณะต่างๆ ทั้งในระดับหลักสูตร สาขาวิชา หรือระดับมหาวิทยาลัย เช่น จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบออนไลน์ทางระบบ MSTeam ในชุดวิชาสัมมนาทางการจัดการอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับ SDGs ให้นักศึกษา ได้แก่ การประหยัดพลังงาน การแยกขยะและนำมาใช้และพัฒนาใหม่อย่างเหมาะสม (recycle) เป็นต้น มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการทำวิจัย โดยนำไปใช้ในรูปแบบของการบูรณาการที่เป็นองค์รวมทั้งการเรียนการสอน การออกแบบการเรียนการสอน การผลิตสื่อ การวิจัย และการให้บริการวิชาการทางสังคม เช่นการนำแนวคิด แนวปฏิบัติ SDGs เข้าไปในรายวิชาที่สอน เช่น ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาของ มสธ. ให้ได้วิเคราะห์และนำเสนอเกี่ยวกับของชุมชนตนเอง และยังได้ร่วมจัดทำสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ รวมทั้งส่วนที่เกี่ยวกับด้านการบริการวิชาการ ได้จัดการอบรมการตลาดในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้อบรมที่เป็นกลุ่มเปราะบาง ที่มสธ. ได้มีไปบริการทางวิชาการแก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสในพื้นที่ห่างไกล ในโครงการพระราชดำริ (ทสรช.) ที่บูรณาการเข้ากับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนผ่านการคิดวิเคราะห์และนำเสนอสินค้าของชุมชนตนเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละมิติที่หลากหลายร่วมกันตั้งแต่เด็กนักเรียนในระบบ เด็กนอกระบบในพื้นที่ ชุมชนในพื้นที่ บริการของโรงเรียน ราษฎร์ ภูมิปัญญาต่างๆ

แต่อย่างไรก็ตาม ภาพรวมเกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ.จนถึงปัจจุบันนับว่ายังมีจำนวนน้อยมาก เพราะยังพบว่าการกำหนดนโยบายหรือการสนับสนุน หรือมาตรการต่างๆ เกี่ยวกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ยังขาดความชัดเจนและต่อเนื่อง การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ การให้ข้อมูลค่อนข้างน้อยและไม่ต่อเนื่อง ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผลการวิจัยที่ได้จากทุกระเบียบวิธี (ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ) จึงได้ผลที่สอดคล้องกัน โดยพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ปัจจัยความผูกพันต่อมสธ. ในระดับต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ. ปัจจัยเกี่ยวกับระดับของความตั้งใจ หรือความมุ่งมั่นที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน”

หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.เป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ในมสธ.ที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักๆคือ เจตนาหรือความตั้งใจ ทักษะคิด ผลที่คาดว่าจะได้รับ การประเมินความเสี่ยง และผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง โดยทฤษฎีนี้ระบุว่า ทักษะคิดของผู้คนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม หรือการกระทำที่เป็นผลจากบรรทัดฐานของสังคมในขณะนั้นๆ อีกทั้งเกิดจากการควบคุมพฤติกรรมรับรู้ร่วมกัน การกำหนดความตั้งใจและกระบวนการการตัดสินใจสู่พฤติกรรมใดๆของแต่ละบุคคล เป็นทฤษฎีที่อธิบายความเชื่อมโยงระหว่างความเชื่อและพฤติกรรมของมนุษย์ ทฤษฎีนี้กล่าวว่า ความสำเร็จเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ (เจตนา) และความสามารถ (การควบคุมพฤติกรรม) ความเชื่อ กฎเกณฑ์และการควบคุมตัวเอง อย่างไรก็ตามการทำนายผลตามทฤษฎีดังกล่าวต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ภาวะผู้นำ การเมือง เศรษฐกิจ ฯลฯ ในขณะนั้นด้วย อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีบูรณาการการยอมรับและการใช้เทคโนโลยี (Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: UTAUT) ที่กล่าวว่าความสำเร็จในการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เกี่ยวกับการรับนวัตกรรมใดๆ หรือการรับเทคโนโลยีใดๆ จะประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลักคือ 1) ความคาดหวัง ประโยชน์ที่จะได้รับและความสอดคล้องกับหน้าที่หรือความรับผิดชอบ 2) ความยากง่ายในการที่จะใช้นวัตกรรมนั้นๆ 3) อิทธิพลจากสังคม ภาพลักษณ์ที่สังคมมอง หรือให้คุณค่าเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นๆ เช่นบรรทัดฐานของสังคม (subjective norm) ทักษะคิด ภาพลักษณ์ 4) เงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความสามารถในการเข้ากันได้ (compatibility) ที่สามารถที่จะเข้าไปหนุนเสริมสิ่งที่มีอยู่แล้ว ระบบที่มีอยู่แล้ว การปฏิบัติงานที่มีอยู่แล้ว ฯลฯ ให้ดียิ่งขึ้น หรือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือสามารถตอบสนองความต้องการหรือตอบโต้ให้กับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยจำนวนมากเช่น Zaidan, E., Belkhiria, E., Wazen, C. (2023) ที่วิจัยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในอนาคต (university of the future) โดยสำรวจบทบาทการเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษา (HEI) เพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งความยั่งยืนที่จะส่งผลต่อคนรุ่นต่อไป โดยเชื่อมโยงชุมชนมหาวิทยาลัยกับชุมชนภายนอกที่บูรณาการกับชุมชนและกลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้ ซึ่งส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน และ Genilo, J.W., Intaratat, K. (2023) ที่วิจัยเรื่องการสื่อสารแนวปฏิบัติ SDGs ในสถาบันอุดมศึกษา โดยการนำของ Times Higher Education (THE) โดยทำการวัดผลที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการที่สถาบันอุดมศึกษา (HEIs) ทั่วโลกทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ประการได้แก่ (1) การสอน (การเผยแพร่ความรู้และการผลิตบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (2) การวิจัย (การสร้างความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (3) การบริหารจัดการ (การจัดการทรัพยากรและการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และ (4) การเข้าถึง (การกระทำโดยตรงในสังคม) โดยพบว่ามหาวิทยาลัยชั้นนำดังกล่าวที่มีการนำ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้มีการกำหนดนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบและชัดเจน เช่น การจัดสรรเวลา พลังงาน และทรัพยากรผ่านพันธกิจและกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย เริ่มที่กิจกรรม

การเรียนการสอน (หลักสูตรปริญญา) การวิจัย (หนังสือ บทในหนังสือ และเอกสารวิจัย) การบริหารจัดการ (เว็บไซต์ สื่อที่ดำเนินการโดยนักศึกษา และแพลตฟอร์มในมหาวิทยาลัย) และการเข้าถึงชุมชน (บัญชีโซเชียลมีเดีย บทความข่าว บล็อก พอดแคสต์ บันทึกรีวิว และบทความวิจารณ์) เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ 2 ระดับได้แก่

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เสนอให้มีการกำหนดให้ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ให้เป็นหนึ่งในพันธกิจและกลไกหลักของสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด รวมทั้งสถาบันการอุดมศึกษาทุกประเภทของประเทศไทย เพราะจากผลงานวิจัยที่สอดคล้องกันทั่วโลก รวมทั้งกิจกรรมการขับเคลื่อนแนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืนทั่วโลกทั้งที่ผ่านมา และที่กำลังขับเคลื่อนอยู่ในปัจจุบันพบว่า “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ทุกสถาบัน ทุกหน่วยงานโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาทางไกลแบบเปิด และสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลกที่ต้องร่วมมือกันในการขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าว ดังตัวอย่างที่มีการทำวิจัยร่วมกันในปัจจุบันเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในอนาคต (university of the future) กับการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกันทั่วโลก

โดยในส่วนของประเทศไทยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ควรต้องมีการกำหนดนโยบาย มาตรการต่างๆในการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ให้เป็นหนึ่งในพันธกิจและกลไกหลักของสถาบันการอุดมศึกษาทุกประเภทของประเทศไทยรวมทั้งในส่วนของมหาวิทยาลัยเปิดด้วย โดยประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ (1) การสอน (การเผยแพร่ความรู้และการผลิตบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (2) การวิจัย (การสร้างความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (3) การบริหารจัดการ (การจัดการทรัพยากรและการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และ (4) การเข้าถึง รวมทั้งการเชื่อมโยงกับสังคม การบริการวิชาการสู่สังคม โดยสนับสนุนเรื่องการจัดสรรเวลา พลังงาน และทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องผ่านการสอน (หลักสูตรปริญญา) การวิจัย (หนังสือ บทในหนังสือ และเอกสารวิจัย) การบริหารจัดการ (เว็บไซต์ สื่อที่ดำเนินการโดยนักศึกษา และแพลตฟอร์มในมหาวิทยาลัย) และการเข้าถึงชุมชน การบริการวิชาการสู่สังคมตาม “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” เช่น โซเชียลมีเดีย บทความข่าว บล็อก พอดแคสต์ บันทึกรีวิว และบทความวิจารณ์ เป็นต้น (Genilo, J.W., Intaratat, K. (2023))

5.2 ข้อเสนอแนะต่อมสธ.

ภาพรวมเกี่ยวกับการนำ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ไปใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของมสธ.จนถึงปัจจุบันนับว่ายังมีจำนวนน้อยมากแม้จะมีแนวโน้มที่เริ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับก็ตาม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่เท่าทัน มสธ. ควรดำเนินการต่อไปนี้

- (1) การกำหนดนโยบาย มาตรการ แนวปฏิบัติอย่างเป็นระบบและชัดเจนเกี่ยวกับ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่

ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” อย่างต่อเนื่องในทุกกระดับ โดยเริ่มตั้งแต่การสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับ“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” โดยใช้จุดแข็งอันดับแรกที่มีอิทธิพล และส่งผลต่อความสำเร็จในการนำ SDGs ไปใช้คือ ปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ปัจจัยความผูกพันต่อมสธ. ในระดับต่างๆ ตามด้วยปัจจัยเกี่ยวกับความตั้งใจ หรือความมุ่งมั่น เป็นต้น

(2) การสนับสนุนการนำแนวปฏิบัติ SDGs ไปบูรณาการในทุกพันธกิจหลักของมสธ. เช่น เริ่มที่ 4 พันธกิจหลักคือ (1) การเรียนการสอน (การเผยแพร่ความรู้และการผลิตบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (2) การวิจัย (การสร้างความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของโลก) (3) การบริหารจัดการ (การจัดการทรัพยากรและการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และ (4) การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ SDGs ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างทั่วถึงและเท่าทันมากที่สุด (ร่วมกับกิจกรรมต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อมในสังคม)

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เสนอให้มีการวิจัยต่อยอดจากผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้คือ

1) ควรวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์หรือแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำ“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”ไปใช้เพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นองค์รวมร่วมกัน ตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติการ และรวมทั้งในทุกกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องคือทั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการโดยตรง

2) ควรวิจัยในประเด็น“แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs” ที่สอดคล้องกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในระดับสากล และระดับประเทศเพราะเป็นประเด็นของการขับเคลื่อนร่วมกัน เช่นการวิจัยร่วมกันสถาบัน Times Higher Education (THE) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลวิธีการที่สถาบันอุดมศึกษา (HEIs) ทั่วโลกปฏิบัติร่วมกันสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เช่น วิจัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 4 ประการได้แก่

(1) การวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”เข้ากับการเรียนการสอน (การเผยแพร่ความรู้และการผลิตบุคลากรเพื่อแก้ไขปัญหาของโลก)

(2) การวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”เข้ากับการวิจัย (การสร้างความรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของโลก)

(3) การวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”เข้ากับการบริหารจัดการ (การจัดการทรัพยากรและการดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย) และ

(4) การวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการ “แนวปฏิบัติการพัฒนาที่ยั่งยืน” หรือ “แนวปฏิบัติ SDGs”เข้ากับการเข้าถึงรวมทั้งการเชื่อมโยงกับสังคม การบริการวิชาการสู่สังคม โดยพบว่ามหาวิทยาลัยชั้นนำที่นำ SDGs ไปใช้มี

การกำหนดแนวปฏิบัติเรื่องการจัดสรรเวลา พลังงาน และทรัพยากรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องผ่านการสอน (หลักสูตรปริญญา) การวิจัย (หนังสือ บทในหนังสือ และเอกสารวิจัย) การบริหารจัดการ (เว็บไซต์ สื่อที่ดำเนินการ โดยนักศึกษา และแพลตฟอร์มในมหาวิทยาลัย) และการเข้าถึงชุมชน การบริการสังคม ผ่านโซเชียลมีเดีย บทความ ข่าว บล็อก พอดแคสต์ บันทึกวิดีโอ และบทความวิจารณ์ต่างๆ เป็นต้น

